https://www.securitymagazine.com/articles/92415-verizon-2020-data-breach-report-money-still-makes-the-cyber-crime-world-go-round

2. Global Threat Landscape Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.fortinet.com/content/dam/maindam/PUBLIC/02_MARKETING/08_Report/Threat-Report-H1–2020.pdf

Ключові слова: Кібербезпека, кіберзлочинність, кібератака, порушення даних.

Ключевые слова: кибербезопасность, киберпреступность, кибератака, нарушение данных.

Keywords: cybersecurity, cybercrime, cyberattack, data breach

Онацький Олексій Віталійович
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій,
кандидат технічних наук, доцент

Красношлик Олександр Юрійович
Національний університет «Одеська юридична академія»,
студент 3 курсу спеціальності 125 – Кібербезпека

ПРОТОКОЛ АВТЕНТИФІКАЦІЇ НА ОСНОВІ АСИМЕТРИЧНОГО АЛГОРИТМУ ШИФРУВАННЯ

Автентифікація – це процедура перевірки автентичності суб'єкта котрий входить в систему та пред'являє свій ідентифікатор. Основним міжнародним стандартом з криптографічних протоколів автентифікації є стандарт Міжнародної організації зі стандартизації та Міжнародної електротехнічної комісії ISO/IEC9798 – Information technology – Security techniques – Entity authentication, що складається з шести частин [1]:

– ISO/IEC9798–1:2010 Part 1: General;

– ISO/IEC9798–2:2019 Part 2: Mechanisms using authenticated encryption;

– ISO/IEC9798–3:2019 Part 3: Mechanisms using digital signature techniques;

– ISO/IEC9798–4:1999 Part 4: Mechanisms using a cryptographic check function;

– ISO/IEC9798–5:2009 Part 5: Mechanisms using zero-knowledge techniques;

– ISO/IEC9798–6:2010 Part 6: Mechanisms using manual data transfer.

На основі проведеного аналізу стандартів ISO/IEC9798 побудована загальна схема класифікації криптографічних протоколів автентифікації і ідентифікації, яку представлено на рис. 1.

Протоколи автентифікації «запит-відповідь» з використанням асиметричних криптосистем можна розділити на дві групи: протоколи з використанням електронного цифрового підпису та протоколи з використанням криптосистем з відкритим ключем [2]. В роботі запропонований протокол взаємної автентифікації на основі асиметричного алгоритму шифрування RSA.

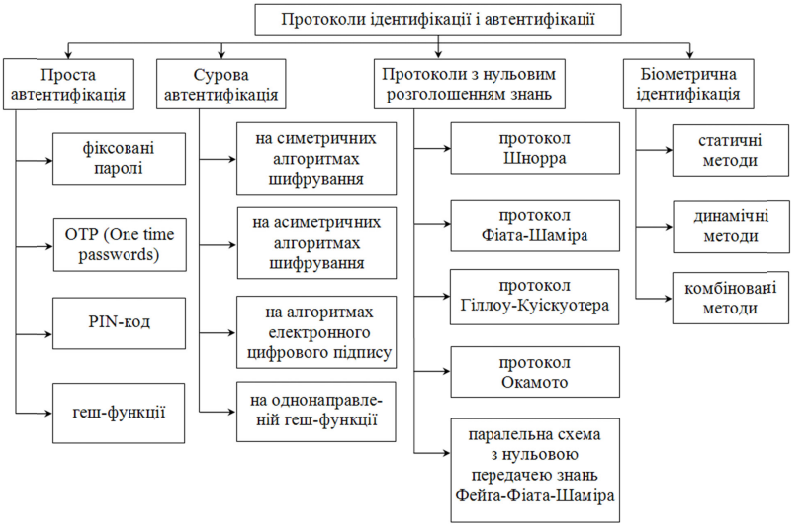

Рис. 1. Загальна схема класифікації протоколів автентифікації і ідентифікації

Криптосистема RSA [3; 4] одна з широко використовуваних криптосистем з відкритим ключем. Криптограма обчислюється за правилом $C \equiv M^e \pmod{n}$, де n – добуток двох великих простих чисел p і q, e – ключ зашифровування (відкритий ключ), M – повідомлення. Розшифрування виконується за правилом $M \equiv C^d \pmod{n}$, де d – ключ розшифрування (секретний ключ), C – шифртекст (криптограма). Ключова пара (e, d) пов'язана між собою рівнянням $ed \equiv 1 \pmod{\varphi(n)}$, де $\varphi(n)$ – функція Ейлера $\varphi(n) = (p - 1)(q - 1)$. Пара чисел (n, e) робиться відкритим ключем, числа d, p, q – секретними.

Реалізація протоколу взаємної автентифікації на основі асиметричного алгоритму шифрування RSA представлений на рис. 2, де e_a, e_b – відкрити ключі; d_a, d_b – секретні ключі; ID_a, ID_b – ідентифікатори; r_a, r_b – випадкові числа абонентів A та B. Деталі реалізації протоколу представлені на рис. 2 в виді трьох кроків. Взаємна автентифікація абонентів A та B виконується після кожного кроку перевірної рівності отриманих значень.

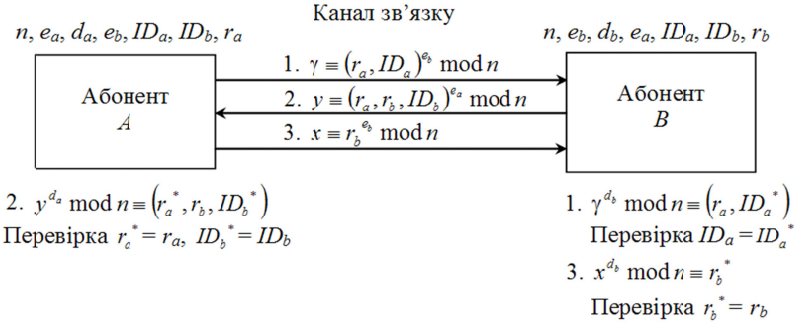

Рис. 2. Протокол взаємної автентифікації на основі алгоритму RSA

Однак для правильної роботи протоколу обов'язково використовувати ідентифікатори сторін в іншому випадку можливо атака «людина по середині» (man in the middle – MITM) [5; 6],

приклад реалізації атаки MITM представлена на рис. 3. Крім того можлива атака при використанні загального модуля якщо значення (r_a, ID_a) = (r_a, r_b, ID_b) будуть однакові (сервер – абонент *B* повинен виключити виконання даного рівняння) [3; 4; 6].

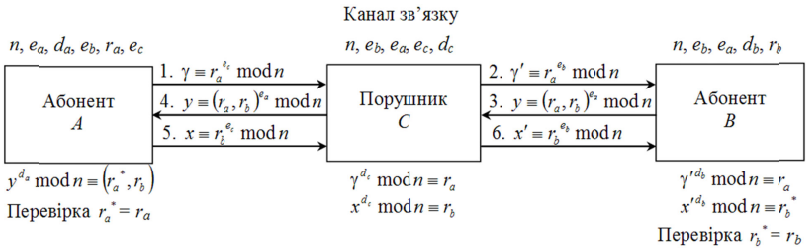

Рис. 3. Приклад реалізації атаки MITM на протокол взаємної автентифікації (ідентифікатори сторін A та B відсутні)

В роботі наведено математичне обґрунтування, приклад розрахунку, які показують, що запропонований протокол взаємної автентифікації на основі алгоритму RSA працює коректно та технічно реалізуємо.

Список використаних джерел:

1. ISO/IEC 9798. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.iso.org/standards.html

2. Виклик-відповідь (автентифікація). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Виклик-відповідь_(автентифікація)

3. Бернет С. Криптография. Официальное руководство RSA Security / Бернет С., Пэйн С. – М.: Бином-Пресс, 2002. – 384 с.

4. Bruce Schneier. Applied Cryptography: Protocols, Algorithms and Source Code in C / B. Schneier. – Wiley, 2015. – 784 p.

5. Атака посредника. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Атака_посредника.

6. Menezes A. Handbook of Applied Cryptography / A. Menezes, P. van Oorschot, S. Vanstone. – CRC Press, 1996. – 816 p.

Ключові слова: автентифікація, криптографічний протокол, криптосистема з відкритим ключем, шифрування, шифртекст.
Ключевые слова: аутентификация, криптографический протокол, криптосистема с открытым ключом, шифрования, шифртекст.
Keywords: authentication, cryptographic protocol, public key cryptosystem, encryption, ciphertext.

Баландіна Наталія Миколаївна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кібербезпеки

Василенко Микола Дмитрович
Національний університет «Одеська юридична академія»,
в.о. завідувача кафедри кібербезпеки,
доктор фізико-математичних наук, доктор юридичних наук,
професор

ДЕЯКІ НОТАТКИ ЩОДО МАТЕМАТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ В МОДЕЛЮВАННІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Сучасний стан захисту інформації посприяв розвитку досліджень, які пов'язані з інтелектуалізацією обчислень в галузі підтримки прийняття рішень в кібербезпеці та в захисті інформації в цілому для різних інформаційних систем і технологій. Сьогодні продовжують розроблятися нові методи та моделі для підтримки прийняття рішень щодо вибору і реалізації стратегії захисту інформаційних процесів. В роботі наведено спробу встановлення деяких реальних дій обмежень в питанні математичних можливостей при моделюванні захисту інформації. Очевидно, що моделі захисту інформації являють собою складову частину загального процесу моделювання. І тут моделювання системи полягає у побудові образу системи, адекватного з точністю до цілей моделювання системи, яка проєктується, і в отриманні за допомогою побудованої моделі потрібних характеристик реальної системи з метою побудови захисту. Оскільки інформаційні системи змінюються